

De inrichting van het basiskamp in 2023

(in uitvoering)



De
circulaire
bouweconomie

Basiskamp

Waar staan we met de circulaire bouweconomie?

De Nederlandse ambitie is om in 2050 een volledig circulaire bouweconomie te hebben. De markt is al volop in beweging. Bedrijven gaan steeds bewuster om met natuurlijke hulpbronnen en hun impact op de leefomgeving. Overal wordt er geëxperimenteerd met circulaire materialen en ontwerpen, nieuwe contractvormen en businessmodellen. Steeds vaker komen in aanbestedingen circulaire criteria voor. De eerste circulaire gebouwen, woningen en infrastructurele projecten zijn inmiddels gerealiseerd.

Het pad naar een circulaire bouweconomie volgt geen rechte lijn. Het is een zoektocht, waarbij we afscheid nemen van oud denken en werken en toewerken naar nieuwe marktmodellen en strategieën. De Transitieagenda Circulaire Bouweconomie stippelt hiervoor de koers uit. In verschillende etappes bereiken we het einddoel, zoals bij een bergbeklimming. Eén ding weten we zeker: we moeten goed voorbereid en met de juiste basisuitrusting van start gaan.

Een belangrijke fase is er in 2023, als het zogeheten 'basiskamp' gereed is. Dit bevat alle benodigde instrumenten, hulpmiddelen en voorwaarden om de volgende etappes te kunnen overbruggen. Wat wordt bedoeld met dit basiskamp? En welk instrumentarium bevat het? In deze brochure geeft het Transitieteam een eerste aanzet hiertoe. Het is 'werk in uitvoering', bedoeld als uitnodiging aan alle betrokken partijen om het gesprek aan te gaan.

Welke speerpunten kent het basiskamp?

Het basiskamp bevat alleen concrete, cruciale voorwaarden en instrumenten die in 2023 gereed moeten zijn. Dit brengt focus aan in de activiteiten voor de komende periode. De inrichting van het basiskamp is gebaseerd op de vier speerpunten die de Transitieagenda beschrijft om de circulaire bouweconomie te realiseren. Dit zijn:

- Marktontwikkeling
- Meten
- Beleid, wet- en regelgeving
- Kennis & bewustwording

Onze definitie van Circulair Bouwen

Het ontwikkelen, gebruiken en hergebruiken van gebouwen, gebieden en infrastructuur, zonder natuurlijke hulpbronnen onnodig uit te putten, de leefomgeving te vervuilen en ecosystemen aan te tasten. Bouwen op een wijze die economisch verantwoord is en bijdraagt aan het welzijn van mens en dier. Hier en daar, nu en later.





**Het pad richting een
circulaire bouweconomie
in 2050 volgt geen rechte
lijn. Het is een zoektocht**

Speerpunten

Welke onderdelen bevat het basiskamp in 2023?



Speerpunt 1: marktontwikkeling

Stappenplan ontwikkeling aanbodkant

In 2022 is er een analyse gereed van de succes- en faalfactoren voor circulaire oplossingen: hoe we ervoor zorgen dat het aanbod van secundair materiaal beter en hoogwaardig aansluit bij de vraag vanuit de nieuwbouw, herstel- en verbouwpogaven. In 2023 zijn daarvan de aanbevelingen geïmplementeerd.

Stappenplan ontwikkeling vraagkant

Om circulair bouwen van de grond te krijgen, moet er vraag ontstaan. Overheden, als prominente opdrachtgever in bouw en infra, kunnen hierin via hun inkoopkracht een belangrijke rol spelen als 'launching customer'. Het Rijksvastgoedbedrijf, Rijkswaterstaat en Prorail hebben de ambitie dat zij vanaf 2030 al hun opdrachten circulair aanbesteden. In 2023 hebben de Rijksopdrachtgevers een plan met hoe zij de doelstelling gaan halen, wat daarvoor nodig is en hebben zij commitment op dit plan gegeven. Met de opgedane kennis en ervaring kunnen ook andere opdrachtgevers in de markt snel aansluiten.

Duidelijkheid over materialenpaspoort

Het materialenpaspoort van een bouwwerk is een middel om inzichtelijk te maken welke materialen bij de bouw zijn gebruikt en hoe ze zijn verwerkt. Dat maakt het circulair beheren, en hergebruiken en terugwinnen van materialen bij de sloop of demontage eenvoudiger en geeft bouwwerken meer waarde. In 2023 is er duidelijkheid over de rol



en functie van een materialenpaspoort. Belangrijk hierbij is om te identificeren wat het potentieel is voor hergebruik van de diverse materialen en componenten.

Inzicht in producentenverantwoordelijkheid bouw

Hoe kunnen producenten, leveranciers en importeurs van bouwmaterialen zelf verantwoordelijk gemaakt worden voor hun afvalbeheer? In 2023 ligt er een document dat beschrijft hoe een systeem van producentenverantwoordelijkheid voor de bouw kan worden ingericht. Hierin kunnen ze zelf zorgdragen voor hun afvalbeheer en de financiering daarvan. De producenten van de bouwmaterialen (leveranciers) hebben toegezegd dit systeem te gaan gebruiken.



Speerpunt 2: meten

Uitgewerkt meetinstrumentarium

Belangrijk onderdeel van het basiskamp is een toegankelijk, betrouwbaar meetinstrumentarium, dat is gebaseerd op de vastgestelde definitie van circulair bouwen. In 2023 is voor iedereen in de bouwsector duidelijk wat circulaire bouw betekent. Dit houdt in dat er een uitgewerkte set van definities is, een taal en een standaardisatie. Hierbij is ook helder wat de wettelijke eisen zijn en waarop het meetinstrumentarium van toepassing is.



Speerpunt 3: beleid, wet- en regelgeving

Helderheid over beleidsinstrumentarium

De Rijksoverheid is op alle vlakken bezig om de circulaire economie te vertalen in overheidsinstrumenten. Bijvoorbeeld met het verfijnen en uitbreiden naar renovatie en andere gebouwtypen van de bepalingsmethode MPG, zodat circulariteit optimaal wordt gewaardeerd. In 2023 ligt er een routekaart voor de circulaire bouweconomie met aandacht voor het te stellen doel in 2030 en de inzet van eisen, beprijzen en stimuleren daarbij. Die routekaart wordt opgesteld met de bouwsector en overheden.

Afstemming met Europese regelgeving

Het is van groot belang dat de Nederlandse voortgang op het gebied van circulair bouwen in lijn loopt met de Europese ontwikkelingen (en andersom). In 2023 heeft de Rijksoverheid in kaart gebracht wat er op Europees niveau speelt aan relevante ontwikkelingen en wat ervoor nodig is om de transitie naar een circulaire bouweconomie te stimuleren.



Speerpunt 4: kennis & bewustwording

Circulariteit verankeren in relevante opleidingen

In 2023 zijn in alle bouwgerelateerde opleidingen circulaire principes verankerd. Kennis, kunde en draagvlak zijn cruciaal voor de ontwikkeling van circulair bouwen. Door zorg te dragen voor kennisoverdracht en heldere communicatie wordt er draagvlak gecreëerd en worden er vakmensen opgeleid.



Transitie

Wat er niet mag ontbreken

In het basiskamp zijn de acties benoemd die in 2023 klaar moeten zijn om de transitie naar de circulaire bouwconomie te versnellen. Daarnaast zijn er continue activiteiten die nodig zijn voor een succesvolle transitie.

Het gaat dan bijvoorbeeld om een jaarlijkse monitoring vanaf 2022 van de voortgang van de transitie naar een circulaire bouwconomie. Ook wordt er duidelijkheid verschaft over het vastleggen, beheren en uitwisselen van data in paspoorten. Hierin is meegenomen hoe we bestaande processen als BIM en DigiGO hierop kunnen laten aansluiten. Er komt duidelijkheid over het opzetten van een financieringskader. Inzicht in internationale ontwikkelingen en gremia is nodig voor de circulaire bouwconomie in Nederland. Ook wordt gekeken hoe de circulaire opgave kan aansluiten bij andere transitie, bijvoorbeeld BENG, aardgasvrije wijken, renovatieversneller/na-isolatie en de routekaarten voor maatschappelijk vastgoed.

Voortgang

Het Transitieteam draagt zorg voor het uitvoeringsprogramma Circulaire Bouwconomie. In het Uitvoeringsprogramma 2021-2023 worden de activiteiten uitgewerkt die nodig zijn voor de inrichting van het basiskamp. Het Transitieteam heeft daarin de rol van Rijksadviseur en heeft een belangrijke rol in het bevorderen van de kennis en bewustwording. Het zorgt voor afstemming van het uitvoeringsprogramma op het Rijksbrede programma 'Nederland circulair in 2050' via de beleidsverantwoordelijke opdrachtgevers bij BZK en I&W. Ook zorgt het voor coördinatie met andere platforms en initiatieven die zich richten op circulaire bouw.

Kennis, kunde en draagvlak zijn cruciaal voor de ontwikkeling van circulair bouwen.





Colofon

Dit is een uitgave van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), ten behoeve van de Circulaire Bouweconomie.

Redactie: PACT Public & Media Affairs
Ontwerp en opmaak: Supervisual.nl

Maart 2021